

حقیقت محرم و عاشورا

انجمن رهنمائی جوانان افغان

قاری میر زاهد

نومبر 2011

پذیرش اسلام به تمام و کمال

• يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطَوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ * فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

بقره : 208-209

• ترجمه: «ای مومنان! همگی اسلام را به تمام و کمال بپذیرید و به صلح و آشتی در آیید، و از گامهای شیطان پیروی نکنید و به دنبال او راه نروید بی گمان او دشمن آشکار شما است و اگر بعد از آمدن دلائل واضح منحرف و دچار لغزش شدید و به دام شیطان افتادید بدانید که بی گمان خداوند توانا و حکیم است.»

• متأسفانه شیطان توانسته است، سنت را بدعت، و بدعت را سنت به مردم جلوه دهد و تعدادی را بدنبال خود بکشانند.

عاشورا در لغت

• روز دهم ماه محرم را عاشورا گویند، زیرا عدد ده را در عربی عشر می گویند

این کلمه به چند لفظ مختلف در کتابهای لغت عربی ذکر شده است

مانند: عاشوراء - عشوراء - عاشورا - عشورا - عاشور بر وزن

هارون

سبب نامگذاري عاشورا به اين اسم

- در مورد نامگذاري اين روز به نام عاشورا اقوال و روايات متعددي ذكر شده است بعضي مي گویند كه سبب نامگذاري عاشورا به اين نام همانا دهم ماه محرم است و اين قول واضح تر و نزديكتر به دهم ماه محرم است.

و گفته شده است که عاشورا روزی است که خداوند تعالی **۹۰ پیامبرش** را با **۹۰ کرامت** افتخار بخشیده است

- اول: در این روز، خداوند موسی را بر فرعون نصرت بخشید.
- دوم: در این روز کشتی نوح با سلامتی در جودی استقرار یافت.
- سوم: در این روز یونس از شکم نهنگ نجات یافت.
- چهارم: در این روز خداوند توبه آدم را پذیرفت.
- پنجم: در این روز یوسف از قعر چاه تاریک بیرون آورده شد.
- ششم: در این روز عیسی به دنیا آمد و در همین روز به آسمان برده شد.
- هفتم: در این روز خداوند داود را مورد عفو و بخشش خود قرار داد.
- هشتم: در این روز ابراهیم چشم به جهان گشود.
- نهم: در این روز چشمان یعقوب دو باره روشن گردید و بینا شد.
- دهم: در این روز گناهان گذشته و آینده پیامبر بزرگ اسلام ص بخشیده شد.

روزه های نفلی «مستحب» در طول سال

- آنحضرت ص فرموده است: «کسیکه يك روز، در راه خدا (بخاطر رضای خدا) روزه بگیرد، خداوند رویش را از آتش دوزخ به اندازه هفتاد سال دور نگه می دارد».

بخاري 2/316

- و در حدیث قدسی از آنحضرت ص روایت است که خداوند می فرماید: «هر عمل فرزند آدم برای خود اوست غیر از روزه که آن برای من است و من یاداش آن را می دهم»

- مسلم 2/807

به همین منظور پیامبر گرامی اسلام ص به روزه گرفتن بعضی از روزهای سال ترغیب نموده اند تا سبب کامیابی و پیروزی بنده مسلمان در آخرت گردد، این روزه ها از قرار ذیل می باشد:

• 1- روزه داود (علیه السلام) افضل ترین روزه نقلی است، پیامبر ص به عبدالله ابن عمرو چنین توصیه می نماید: «**یک روز، روزه بگیر و یک روز، نگیر**، این روزه داود (علیه السلام) بوده است که افضل ترین روزه هاست»
بخاری 2/52

• 2- روزه شش روز ماه شوال: از ابو ایوب روایت است که رسول الله صلی علیه وآله وسلم فرمود: «کسی که رمضان را روزه گرفته و به دنبال آن شش روز از شوال را نیز روزه بگیرد. مانند آن است که همیشه روزه دار باشد.»
مسلم 2/822

• 3- روزه گرفتن سه روز از هر ماه: از ابوذر روایت است که پیامبر ص فرمود: «ای اباذر! هر گاه خواستی سه روز از هر ماه روزه بگیری، **پس سیزدهم، چهاردهم، و پانزدهم** را روزه بگیر.»
ترمذی 3/125

• 4- روزه دوشنبه و پنجشنبه: از ابوهریره روایت است که رسول خدا ص فرمود: «**اعمال بندگان روز دوشنبه و پنجشنبه** به خداوند عرضه می شود و من دوست دارم که عملم در حالیکه روزه دار هستم به خداوند عرضه شود.» -
ترمذی 3/113

• 5- روزه روز عرفه: روز عرفه روز نهم ماه ذی الحجه است که حجاج در عرفات به حضور خداوند می ایستند، که روز بسیار بزرگ و عظیمی است، گرفتن روزه درین روز خجسته، **گناهان دو سال را پاک می نماید**، پیامبر ص چنین می فرماید: «**امیدوارم که خداوند (بخاطر روزه، روز عرفه) گناهان سال قبل و بعدش را ببخشد**.» - مسلم 2/819

6- روزه ماه محرم: حضرت ابوهریره روایت می کند که رسول الله ص فرمود: «بهترین روزه بعد از ماه رمضان، ماه محرم است، و بهترین نماز بعد از نماز های پنجگانه نماز شب است».

مسلم 2/821

نیز ماه محرم نخستین ماه سال است بنابراین اگر با عمل نیک مانند روزه آغاز کرد، سال بخت و پر از برکت خواهد بود.

• 7- روزه ماه شعبان: ام المؤمنین عایشه ل می فرماید: «من ندیدم که رسول خدا ص در هیچ ماهی بیشتر از ماه شعبان روزه بگیرد زیرا که تمام ماه را روزه می گرفت».

بخاری 2/50

• 8- روزه روز عاشورا: عاشورا روز دهم ماه محرم است که خداوند گناهان یکسال گذشته را برای روزه دار در این روز می بخشد، از ابی قتاده روایت است که آنحضرت ص فرموده است: «امیدوارم که خداوند روزه عاشورا را سبب کفارة گناهان سال گذشته قرار دهد».

مسلم 2/819

امر به روزه گرفتن عاشورا

هنگامیکه پیامبر گرامی مان حضرت محمد ص در ماه ربیع الاول سال

اول هجری به مدینه منوره هجرت کردند، و ماه محرم سال دوم هجری

را در مدینه سیری نمودند، دیدند که یهود در روز عاشورا روزه می

گیرند، زیرا پیامبرشان موسی این روز را روزه می گرفت. آن

حضرت ص یارانش را به روزه گرفتن این روز امر نمود

- از سلمه بن اکوع روایت است که آنحضرت ص به مردی از قبيلة اسلم

امر نمود تا به مردم اعلان نماید، کسی که **تا حالا نخورده است روزه**

بگیرد زیرا امروز روز عاشورا است. بخاری 2/59

حکمت در روزه عاشورا

- **ولي الله دهلوي مي فرمايد: راز و سرّ در مشروعيت روزه عاشورا اينست که چون خداوند موسي را از فرعون و قومش نجات داد موسي بخاطر شکر گذاري خداوند اين روز را روزه گرفت، به همين ترتيب اين روز ميان اهل کتاب و عرب سنتي بجا ماند، سپس پيامبر ص اينروز را مورد تأييد قرار داد. پس حکمت از گرفتن روزه عاشورا همانا شکر گذاري خداوند بخاطر نجات موسي از فرعون است، و هر که اينروز را روزه بگيرد واقعاً در شکر گذاري خداوند با موسي اشتراك نموده است و اين اجر و پاداش بزرگ را غنيمت شمرده است.**

انواع روزه عاشورا

علما روزه روز عاشورا را به چهار نوع تقسیم نموده اند که از قرار ذیل می باشد:

- نوع اول: روزه گرفتن **نهم، دهم و یازدهم محرم**.
- نوع دوم: روزه گرفتن **نهم و دهم محرم**.
- نوع سوم: روزه گرفتن **نهم و دهم یا دهم با یازدهم محرم**.
- نوع چهارم: روزه گرفتن **دهم محرم**.

روزه گرفتن صحابه و تابعین در روز عاشورا

- ابن مسیب می گوید: پیامبر ص، و ابوبکر و عمر به روزه گرفتن روز عاشورا امر می نمودند. - کنز العمال 8/658
- اسود بن یزید می گوید: هیچکس را مانند علی بن ابی طالب و ابو موسی ندیدیم که به روزه گرفتن عاشورا امر نماید - مصنف عبدالرزاق 4/287

روزه گرفتن قریش و اهل جاهلیت در روز عاشورا

- ابن قیم می گوید: روزه عاشورا از جمله شعائر دینی قریش محسوب می شد و اینروز را تعظیم می نمودند، در این روز کعبه را می پوشانیدند و روزه می گرفتند. «- زاد المعاد 2 / 70.
- از ام المؤمنین عایشه ل روایت است که فرمود: قریش در عهد جاهلیت، عاشورا را روزه می گرفتند. سپس پیامبر ص به روزه گرفتن آن امر فرمود تا آنکه روزه رمضان فرض گردید، پیامبر ص فرمود: «هر کس می خواهد روزه گیرد و هر که می خواهد روزه نگیرد.» -

عاشورا در عهد اموي ها و عباسي ها

- به همین ترتیب مسلمانان روز عاشورا را روزه می گرفتند، تا اینکه عهد یزید بن معاویه فرا رسید و متأسفانه در سال 61 هجری حضرت حسین در کربلا به شهادت رسید، روز شهادت حسین مصادف با روز دهم محرم سال 61 هجری بود. این حادثه دردناک پیامدهای مختلفی از خود بجا گذاشت.

عاشورا در عهد فاطمي ها

- دولت فاطمي ها در سال 358 هجري در مصر و مغرب عربي پا گرفت، اين دولت شيعه مذهب توجه و اهتمام خاصي به روز عاشورا داشت تا بتواند مصالح سياسي خود را از اين راه تأمين نمايد و مردم را بخود جلب کند، لذا اعلان مي کردند که روز عاشورا روز عزاداري و نوحه سرايي و اظهار غم و ماتم است.
- فاطمي ها از سال 362 هجري تا زوال دولت شان در سال 567 هجري مراسم عاشورا و غيره را تجليل مي نمودند.

عاشورا در عهد ایوبی ها

- هنگامیکه دولت ایوبی ها در سال 567 هجری جانشین دولت فاطمی در مصر و شام گردید و پایه های دولت شان مستحکم شد، روز عاشورا را روز شادی و خوشحالی اعلان کردند

- خلاصه کارهایی میشد که شیعیان را به خشم و غضب می آورد، اینگونه کارها باعث گردید که مردم خیال کنند ماتم و عزاداری در روز عاشورا از ویژگی شیعه و شادی و خوشحالی از ویژگی اهل سنت است.

عاشورا در عهد آل بویه

• بغداد را آل بویه که شیعه علوی بودند در عهد خلافت عباسی ها زیر تصرف خود در آوردند.

• خلیفة عباسی نتوانست با حاکم بغداد معزالدوله دیلمی کنار بیاید و مانند سایر ولایات خلافت اسلامی وی را تابع خود سازد، معزالدوله در سال 352 هجری در بغداد بدعت

های زیادی را اختراع نمود: از جمله دستور صادر کرد که

روز عاشورا، روز ماتم و عزاداری باشد، و همه مردم باید

لباس غم بتن نمایند و بازارها بسته شود، خرید و فروش

ممنوع گردد

بدعت هايي كه در عاشورا صورت مي گيره
و بايد از آن دوري جست

- در اين روز با عظمت و مبارك مردم بدعت هايي را
اختراع نموده و مرتكب اعمال زشت و ناپسند مي گشتند،
شيخ الاسلام مي نويسد: شيطان بعد از شهادت حضرت
حسين توانست دو بدعت طي آن ايجاد نمايد:

- يكي بدعت ماتم و عزاداري و زدن به سر و صورت، و گريه و فغان و تشنگي كشيدن و مداحي و نوحه
سرايي كه طي آن بزرگان صدر اسلام مورد لعن و طعن قرار مي گيرند، حتي كسانيكه در جرم شهادت
حضرت حسين دست نداشتند مورد لعن و دشنام قرار مي گيرند
- دوم بدعت شادي و سرور در روز عاشورا درست نيست و پيامبر ص و خلفاي بعد از ايشان اينكار را
سنت نگذاشته اند، پس اينروز نه روز شادي و سرور است و نه روز غم و اندوه

گلچینی از روایات اهل بیت علیهم السلام

• از امام صادق و ایشان از پدرش امام باقر علیهما السلام روایت می کند که **علي (عليه السلام)** فرمود: «در عاشورا روزه بگیرید، نهم و دهم زیرا که گناه يك سال را می بخشد».

• امیر المؤمنین **علي (عليه السلام)** در نامه شان به رفاعه بن شداد می نویسد: «إياك و النوح علي الميت ببلد يكون لك به سلطان». یعنی: «مبادا در جایی که قدرت داری بر مرده ای نوحه خوانی کنی». - مستدرک الوسائل 1/144

• امام صادق **(عليه السلام)** می فرماید: **(لا يصلح الصياح على الميت ولا ينبغي و لكن الناس لا يعرفون)**. یعنی: «شیون کشیدن بر مرده درست و شایسته نیست ولی مردم نمی دانند». - کافی 3/266

• از امیر المؤمنین **علي (عليه السلام)** روایت شده که فرمودند: «لاتلبسوا السواد فإنه لباس فرعون». یعنی: «سیاه نپوشید که لباس فرعون است». - من لا يحضره الفقيه 1/163

• و در روایت دیگری آمده است که فرمود: «خواهرم! قسمت می دهم، قسم را نشکن، هر گاه شهید شدم هرگز برای من گریبان پاره نکن و صورت نخراش و واویلا نکن».